

Kobiecość w pracy

Kiedy kobieta poprzez wybór drogi zawodowej zaczęła zrywać z wyłączną rolą gospodyni i opiekunki ogniska domowego, można było przypuszczać, że wcześniej czy później ta metamorfoza znajdzie swoje odbicie w języku.

Zasadniczo żeńskie nazwy zawodów możemy podzielić na kilka grup, np. według sposobu ich powstania.

Istnieją oczywiście typowo żeńskie nazwy profesji, jak np. *niania*, *praczka*, *szwaczka*, dla których czasami trudno byłoby znaleźć męskie odpowiedniki. Jednak większość z nich wiąże się jeszcze z czasami, gdy duża część zajęć przeciętnej kobiety skupiała się wokół gospodarstwa domowego.

Są również nazwy funkcjonujące równorzędnie u kobiet i mężczyzn, np. *kucharz–kucharka*, *flecista–flecistka*, *pielęgniarski–pielęgniarka*, *krawiec–krawcowa*, *aktor–aktorka*.

Zasadniczy problem zaczyna się, gdy chce się utworzyć żeńską formę od nazw zawodów tradycyjnie wykonywanych przez mężczyzn. Niektóre z nich zapewne nigdy nie poddadzą się temu dość kreatywnemu słowotwórstwu, chociażby ze względu na nieobecność lub nieliczną reprezentację kobiet w danej profesji. Jak bowiem wymyślić formę żeńską od *górnika*? Albo *ślusarza*?

Istnieją jednak i takie zawody, dawniej raczej męskie, które coraz częściej są wykonywane przez panie. Początkowo więc do rzeczownika rodzaju męskiego dodawano właśnie wyraz *pani*. I tak powstały m. in. *pani adwokat*, *pani prezydent*, *pani komendant*, *pani psycholog* czy *pani pedagog*. Część z tych nazw z powodzeniem funkcjonuje do dzisiaj. Jednak nie wszystkie zachowały się w tej dwuwyrzowej formie. Stąd też powstały np. *filolożka*, *psycholożka*, *pedagożka*, uznawane przez niektórych za potworki językowe.

Należy jeszcze wspomnieć o nadużywaniu przez niektóre osoby pewnych form żeńskich utworzonych przez dodanie przyrostka *-ka* do męskiej nazwy zawodu. *Dyrektorka*, *doktorka* – to formy, które straszą w oficjalnych tekstach i są przez niektórych uważane za deprecjonujące.

Osobnym tematem jest fakt, że przyrostek *-ka* w wielu przypadkach po prostu się nie sprawdzi. Bo czy np. *panią magister* możemy nazwać *magisterką*?

Marta Karnasiewicz